



Ponyi László

Roma közösségi házak Magyarországon

Egy kutatási tervről és annak előzményeiről

A tanulmány a roma közösségi házakat a közművelődési intézményrendszer olyan részének tekinti, amely egyrészt kultúraközvetítő, másrészt társadalmi integrációs feladatokat lát el. Vizsgálja a roma közösségi házakat érintő korábbi vizsgálatokat, programokat, adatbázisokat. Bemutatja a roma közösségi házak tervezett vizsgálatát 2013–2014-ben. Tárgyalja a kutatási célokat, a hipotéziseket és a vizsgálat tárgyát, valamint módszerét.

Bevezetés

Tanulmányunk elején hangsúlyozni szeretnénk, hogy feltételezésünk szerint a roma közösségi házak, színterek – inkább kimondatlanul, mint kimondva – a közművelődési, kultúraközvetítő intézményrendszer azon elemei, amelyek – éppen társadalmi meghatározottságuk alapján – olyan szocio-kulturális tevékenységeket, részben állami feladatot vállaltak fel, amelyek a romák társadalmi integrációjának felgyorsítását szolgálják. Bindorffer Györgyi tértípusai alapján, a roma formális tereken belül a kulturális tér kategóriájába tartoznak (Bindorffer 2012). A roma közösségi házak egyik legfontosabb tevékenysége a kultúraközvetítés, ezen belül a hagyományőrzés, ugyanakkor tevékenységükben egyre jelentősebb szerepet kap az a szolgáltatássor, amely a romák társadalmi integrációját segíti: oktatás, felnőttképzés, informatikai szolgáltatások, jogi tanácsadás, szociális és családjogi feladatok. Meggyőződésünk, hogy a közösségi házak rásegítő, kiegészítő tevékenysége – további programok és együttműködés esetén a közoktatási szférával – a romák iskolázottságára is jótékony hatással lehet. Ez a feladatsor ugyancsak döntő szerepet játszhat a társadalmi integráció soktényezős folyamatában (Hanák 2012). Van olyan kimagasló és értékes példa is, amely a kultúrával, művészettel és pedagógiával segíti a társadalmi integrációs folyamatokat (Bárdos 2012). Megjegyzendő, hogy ezek a feladatok egyre jellemzőbbé válnak a hagyományos közművelődési intézményekben és közösségi színtereken is, főleg azokon a településeken, ahol a cigányság számaránya jelentősnek mondható.

Előzmények

A roma közösségi házakról lényegében nem sokat tudunk. Nem tudunk biztos adatokat a számukról, szervezeti felépítésük típusairól, tevékenységükről, finanszírozásukról. Sajnos – néhány korábbi forrástól eltekintve – nem állnak rendelkezésre objektív adatok a fenntartóikról, a vezetőikről és arról sem, hogy kik milyen számban és milyen összetételben látogatják a programjaikat. Megbízható adatbázisok nem állnak rendelkezésre; az Interneten időnként napvilágot lát egy-egy hír roma közösségi házak létrejöttéről vagy éppen bezárásáról. Ennek a fennálló kulturális hiátusnak a pótlása céljából merült fel Dr. Kállai Ernő részéről, hogy vizsgáljuk meg a roma közösségi házakat Magyarországon, alapvetően a szervezet, a tevékenység és a finanszírozás szempontjából.

Az első roma közösségi házakkal kapcsolatos programok az 1990-es évek végén indultak és ebben két szervezetnek volt meghatározó szerepe. Elsőként az Autónia Alapítványt kell megneveznünk, másodikként pedig a Közösségfejlesztők Egyesületét.

Az USAID[1] 1998 végén négy programot hirdetett meg az országban. Ezek közül a „Roma Közösségi Központok” címen meghirdetett program az Autónia Alapítvány gondozásába került (Lukács 2001a). A pályázat, amelyet roma civil szervezetek számára írtak ki, az ország 7 hátrányos helyzetű településén megvalósítandó Roma Közösségi Központ létrehozásához, működtetéséhez és programjaikhoz nyújtott segítséget. A cél az volt, hogy ezen közösségi szinteken a roma lakosság számára olyan programokat nyújtsanak, amelyek a közösségfejlesztés, a képzés és a szervezési feladatok révén képesek hozzájárulni a gazdasági, szociális és társadalmi esélyegyenlőség megteremtéséhez. A pályázaton győztes szervezeteknek három alprogramot kellett megvalósítaniuk: a közösségi ház alprogramot, az oktatási alprogramot, valamint a vállalkozásfejlesztési alprogramot. A közösségi ház alprogram a szervezetek kultúraközvetítő, jogi tanácsadó és szociális tanácsadó feladataira vonatkozott. Az oktatási alprogram elsősorban a roma fiataloknak az általános iskolában való megtartását, valamint továbbtanulásuk elősegítését szolgálta. A vállalkozásfejlesztési alprogram a vállalkozókat, östermelőket segítő képzések megszervezésére és lebonyolítására irányult.

Az Alapítvány pályázati felhívására a mintegy 162 regisztrált szervezetből 27 szervezet küldött be pályázatot. A pályázati bizottság az alábbi 7 szervezetet javasolta az USAID felé támogatásra:

- Zalai „A Nostru” (Miénk) Egyesület a Zalai Cigányság Jogaiért, Nagykanizsa;
- Lungo Drom, Kisköre;
- Cigány Vezetők Szakmai Egyesülete, Debrecen;
- Etnikai Fórum Pécsi Szervezete és a Siklós és Vidéke Cigány Érdekvédelmi Szervezet (közös pályázat), Pécs – Siklós;
- Magyarországi Kisebbségi és Szociális Hátrányban levők Esélyegyenlőségéért Egyesülete, Salgótarján;
- Jóléti Szolgálat a Munkanélküliekért Alapítvány, Ózd;
- „A Művelt Cigányifjúságért” Alapítvány, Gyomaendrőd.

A nyertes közösségi terek átlagosan 5 millió Ft-ot kaptak kizárólagosan az infrastrukturális és személyi feltételek kialakítására, illetve a programok szervezésére. A beszámoló (Lukács 2001a) szerint, a projektek bonyolítása során a legnagyobb problémát a szakszerű tervezés és menedzselés hiánya jelentette. Éppen ezért az Alapítvány még 1999 júliusában tréninget

szervezett a projekt résztvevői számára. Itt merült fel az az ötlet is, hogy a 7 szervezet hozzon létre olyan országos, koordinációs egyeztető szervezetet, amely a továbbiakban szakmai szervezetként tudja segíteni a közösségi központok munkáját. Az Alapítvány támogatta ezt az indítványt, és a közös munka eredményeképpen 1999 szeptemberében Debrecenben megalakult a Roma Közösségfejlesztők Országos Egyesülete. Hogy az Egyesület működik-e még, és ha igen, hogyan, milyen feltételekkel, arra nézve jelenleg nincsen információink.

A beszámoló alapján a közösségi ház alprogram volt a leginkább sokszínű, hiszen a hagyományos kultúráközvetítéstől kezdve a szociális tevékenységeken át az épület felújításig vagy a jogi tanácsadásig szinte minden esemény ennek az alprogramnak a keretén belül zajlott. A szervezetek a már korábban elindított programjaikat ennek a támogatásnak a segítségével tudták befejezni. A 7 közösségi szintér rendezvényei mintegy 10 000–12 000 résztvevőt érintettek. Az oktatási alprogram eredményeként 100 iskoláskorú gyerek és mintegy 120 általános iskolai végzettséggel rendelkező, de szakmával nem bíró fiatal jutott képzési lehetőséghez. A vállalkozásfejlesztési alprogram keretében pedig összesen 137 roma vett részt a tanfolyamokon, ezt követően pedig lehetőségük nyílt vállalkozási támogatásra pályázni. A szervezeteknek a program eredményeként rövid idő alatt (1999 novembere és decembere folyamán) komoly komplex feladatsort kellett végrehajtaniuk. A közösségi szinterek munkatársai a projektek tervezésében, kivitelezésében, a munkaszervezésben és a közösségfejlesztésben számos tapasztalattal gyarapodtak. A projektek egyik legfontosabb eredménye az a partneri háló volt, amelyet a központoknak sikerült kialakítaniuk a helyi és országos partnerekkel. Jelentős infrastrukturális fejlesztések történtek, amelyek erősítették a közösségi szinterek központ jellegét (Lukács 2001a).

Közművelődés-szakmai nézőpontból azonban több vonatkozásban sem tudunk egyetérteni a beszámoló alábbi következtetéseivel: *„A program során támogatott szervezeteknek azért sem volt egyszerű a feladatuk, mivel ma Magyarországon nincs olyan intézményrendszer, amely a közösségi házakhoz mintát tudott volna nyújtani. A rendszerváltás előtti „népművelési” politika egyik alapvető intézménye volt a kultúrházak hálózata, ezek azonban a múlt rendszerrel együtt tűntek el. Ugyanakkor a közösségi ház program keretében is, több résztvevő számára, ez szolgált mintaként. Egy olyan típusú szolgáltatási rendszernek, amely nemcsak a kulturális szférát próbálja felölelni, hanem programokon keresztül a szociális, munkanélküliséggel vagy akár vállalkozásokkal kapcsolatosan is adni próbál, nincsenek hagyományai.”* (Lukács 2001a: 3)

A megállapítások – véleményünk szerint – több szempontból sem állják meg a helyüket. Egyrészt Magyarországon a közművelődési intézmények (közösségi szinterek) hálózata a rendszerváltás után is fennmaradt. Tevékenységében, szervezetében és finanszírozásában is meg tudott újulni az elmúlt évtizedekben. A közművelődés országos szakmai, módszertani háttérszervezetének, a Nemzeti Művelődési Intézetnek és jogelődjeinek egyik legmarkánsabb feladatköre, tevékenysége éppen a közösségfejlesztés volt, és ma is az. Ennek igazolására szeretnénk hivatkozni arra a képzésre, amelyet a Közösségfejlesztők Egyesülete szervezett roma közösségi házak vezetőinek az 1999 októbere és 2000 áprilisa közötti időszakban. A 33 településről érkező beiskolázottak száma 99 fő volt, a képzést 66-an végezték el. A tanfolyam célja alapvetően az volt, hogy a roma közösségi házak vezetői és aktivistái képessé váljanak saját közösségük demokratikus alapon történő megszervezésére, amely az önszerveződésen és az önkéntességen alapul (Varga–Vercseg 2000). Szeretnénk megjegyezni, hogy a Közösségfejlesztők Egyesületének központja ma is működik: Budapesten, a Corvin téren, a Nemzeti Művelődési Intézet épületében helyezkedik el. Az Egyesület tagjai pedig egyben az Intézet Közösségfejlesztési Osztályának a meghatározó egyéniségei voltak (Péterfi Ferenc,

Beke Pál, Kovács Edit, és még sorolhatnánk). Másrészt hangsúlyoznunk kell, hogy „a rendszerváltás előtti népművelési politika”, „a kultúrházak hálózata” kifejezések már a sztálinista tömegkultúra modelljének kudarcba fulladásával, az ötvenes évek elmúltával idejét múlt fogalmakká váltak. Véleményünk szerint a probléma inkább abban jelentkezik, hogy a közművelődési intézményrendszer és maga az Intézet mint országos szakmai módszertani háttérintézmény sem segítette korábban a roma közösségi szintereket. Nem építette be őket a közművelődési intézmények hálózatába, nem segítette őket, hogy mint közösségi szinterek, a települési önkormányzaton keresztül hozzájuthassanak a közművelődési és közgyűjteményi normatívához, nem adott szakmai, módszertani segítséget a szinterek vezetőinek. Egyszóval nem ismerte fel a roma közösségi szinterek jelentőségét a közművelődési és a társadalmi integrációs folyamatokban.

Tervezett vizsgálatunk kiindulópontjává az a kutatás vált, amelyet az Autonómia Alapítvány 2000–2001-ben végzett a roma közösségi házak körében az országban. A munka kezdeti időszakában mintegy 178 roma közösségi házat számoltak össze, de ebből végül 78-at vizsgáltak meg többek között a szervezet, a fenntartók, az infrastrukturális ellátottság és a finanszírozás szempontjából. A kutatás lényegében a roma közösségi házakat nonprofit, többfunkciós szolgáltatást nyújtó központoknak definiálja, amelyek rendelkeznek az infrastruktúra és humán erőforrás meghatározott minimumával. A tartalmi tevékenység vizsgálata során a beszámoló jelzi, hogy a szintereken zajló programok egyrészt a hagyományőrzést, másrészt pedig a cigányság társadalmi integrációját szolgálják. A vizsgált ingatlanok 14%-a kifejezetten rossz állapotúnak mondható. Az eszközellátottság hiányos, egyharmaduknak nem áll rendelkezésére számítógép, egynegyedüknek pedig irodai eszköztára sincs. A harmaduknál is kevesebb használja az Internetet, és csupán 16 szintér rendelkezik az alapvető infrastruktúrával. A vizsgált szinterek létrejöttük óta mintegy 1300 programot valósítottak meg, 1,5 milliárd forintos ráfordítással. A támogatások közül a legtöbb pénzt kulturális rendezvényekre és gyerektáboroztatásra nyerték. A legnagyobb összegű támogatások ugyanakkor a foglalkoztatási, vállalkozásfejlesztési és képzési programokra érkeztek. A tanulmány a legfőbb problémát a szinterek anyagi hátterének kiszámíthatatlanságában jelöli meg. Javasolja, hogy ezek a közösségi házak, bizonyos feltételek teljesülése esetén, központi normatívában részesülhessenek. A vizsgált időszakban a Soros Alapítvány, az Egyesült Holland Alapítványok, az Open Society Institute, az Autonómia Alapítvány és a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány (MACIKA) támogatta leginkább a közösségi házak programjait, projektjeit (Lukács 2001b).

Ugyancsak a kutatás alapján volt megállapítható, hogy a roma közösségi szinterek többnyire a korábbi cigányklubokból alakultak át. 1996 és 1998 között nőtt meg ugrásszerűen a számuk, mert a fent nevesített szervezetek ekkor tudták rendelkezésre bocsájtani azokat a támogatásokat, amelyek segítségével létre lehetett hozni ezeket az intézményeket. A pályázatok mindezek mellett nem adtak lehetőséget az ingatlanok megvásárlására, így a szinterek a települési önkormányzatok tulajdonában lévő ingatlanokban kerültek kialakításra. Az adatok szerint az esetek többségében a fenntartó, működtető a helyi cigány kisebbségi önkormányzat vagy valamely, ugyancsak helyi roma civil szervezet lett. A vizsgálat bemutatta azt is, hogy 1990 és 2001 között ugrásszerűen nőtt a közösségi házak támogatására szánt összeg. 1990-ben még csupán egy közösségi házat támogattak 200 ezer Ft-tal, 1995-ben már 13 intézményt 9,2 millió Ft-tal, 2001-ben pedig már 98,9 millió Ft volt a támogatási összeg, amelyen mintegy 66 intézmény osztozott. A teljes támogatási összeg 25%-a célozta a roma közösségi szintereket. A legtöbb támogatást a cigány szervezetek számára a MACIKA biztosította működési, fenntartási és programfinanszírozási célokra (Lukács 2001b).

A kutatás 2001-ben lezárult, nem folytatódott. Nincs adat arra nézve, hogy mi lett ezekkel a színterekkel. Megszűntek? Még mindig működnek? Hogyan, milyen szervezeti formában? Milyen forrásokból finanszírozzák programjaikat?

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium ISTAR nevű statisztikai rendszerében fellelhető, közművelődési tevékenységről szóló 2008. évi adatok alapján a csaknem 3500 közművelődési adatszolgáltató közül több mint 1300 esetében van kisebbségi tartalom. Ezek azonban nem csak egy kisebbséggel kapcsolatban látnak el kulturális feladatokat. A statisztika szerint 645 olyan intézmény van, amely csak egy kisebbség közművelődési feladatait látja el, közülük 360 cigány közművelődési feladatokat lát el. Az adatok megbízhatósága azonban erősen kérdéses (Kállai 2010). Adatbázis található továbbá a Budapesti Művelődési Központ (BMK) honlapján is. Az adatbázis a cigány kisebbség közművelődési és kulturális tevékenységével is foglalkozó budapesti intézményeket nevesíti. A listán mintegy 23 intézmény neve olvasható, közülük 4 olyan szervezet van, amely nevében is roma közösségi szintéreként említhető [2]. Feltétlenül meg kell említeni a Nemzeti Művelődési Intézet kisebbségi adatbázisát is, amely 220 nemzetiségi szervezetet, intézményt és egyesületet sorol fel. Ebben a listában nem szerepelnek roma szervezetekre, intézményekre vonatkozó adatok. Vélhetően azért, mert az Intézetnek korábban már megvolt a cigány intézményeket és szervezeteket taglaló listája [3]. A nevezett dokumentumban, amelyik rendelkezésünkre áll, mintegy 8 közösségi szintér van nevesítve. Ugyancsak megemlíthetők még azok a roma közösségi oldalak, amelyeken lehet olvasni roma közösségi szinterekről [4].

Az Intézet jogelődje még 2005-ben kérdőívet küldött ki mintegy 20 roma közösségi szintér részére. A kérdőíveken alapvetően a működési formára, az infrastruktúrára, a tevékenységre és a munkatársakra kérdeztek rá. A beérkezett adatlapok feldolgozását a későbbiekben tervezzük.

Mindezen nyilvántartások, listák és információk alapján adatbázist állítottunk össze a roma közösségi szinterekről. A lista mintegy 90 roma közösségi szinteret nevez meg, feltüntetve az elérhetőséget, a kapcsolattartókat, az információ forrását és annak időpontját. Lehetőség szerint a korábban említett közművelődési statisztika legutóbbi, 2012-es változatát is igyekszünk megszerezni és összevetni az adatbázisunkkal. További feladat lesz ennek a nyilvántartásnak az aktualizálása, aminek eredményeképpen a kutatáshoz megfelelő mennyiségű és minőségű adatbázis jön létre. Az adatbázis pontosításában segítségünkre lesznek a Nemzeti Művelődési Intézet 19 megyei szakmai módszertani irodájának kollégái is, akik saját megyéjükben végzik el ezt a feladatot. A tervek szerint ezen irodák munkatársaiból kerülnek ki a későbbi kérdezőbiztosok is.

A tervezett kutatásról

Kutatásunkban több célkitűzést is szeretnénk elérni. Szeretnénk bemutatni az elmúlt 10 év alapvető változásait, főbb tendenciáit a roma közösségi házak tekintetében. Vizsgálatunk három nagy iránya a szervezet, a finanszírozás, valamint a tevékenység alakulása. Olyan átfogó munkát tervezünk, amelyet korábban más szakirodalom, tanulmány ebben az összefüggésben nem részletezett. Olyan más tudományágakból származó elméleti kereteket is próbálunk felállítani a dolgozatunkban, amelyek korábban nem hasznosultak, és vélhetően új, tudományosan is feldolgozható eredményeket hoznak a közművelődés, illetve a roma kultúrák közvetítés számára (pl. társadalmi tőke mérése a roma közösségi szinterek látogatói

körében). Eredményeink – reményeink szerint – túlmutatnak majd kutatásunkon, és új vizsgálatok, tanulmányok alapjává válnak majd. Bizonyítani próbáljuk, hogy a roma közösségi szinterek fontos és kihagyhatatlan elemei a társadalmi integrációnak, a társadalmi felzárkóztatás folyamatának, a szegénység elleni küzdelemnek. Olyan javaslatokat tudunk megfogalmazni a kutatás eredményeként, amelyek a roma közösségi házak fennmaradását és megerősödését szolgálják (pl. központi normatíva a szinterek fenntartására, roma kultúraközvetítő szakemberképzés a felsőoktatásban).

Azt gondoljuk, hogy a roma közösségi szinterek, tevékenységük révén, összességében a társadalmi integráció fontos bázisai, valamint azt is, hogy ezek a szinterek – hasonlóan a hagyományos közművelődési intézményekhez, közösségi szinterekhez – társadalmi tőkét jelentenek, azt fejlesztik. Feltesszük, hogy a vizsgálandó időszakban is a szinterek meghatározó tevékenysége a kultúraközvetítés, ezen belül is a hagyományörzés volt. Azt is gondoljuk, hogy a társadalmi integrációt szolgáló, úgynevezett szocio-kulturális tevékenységek számaránya nőtt a vizsgált időszakban mind a hagyományos közösségi szintereken, mind a roma közösségi szintereken. Feltesszük, hogy a fenntartók szűkös anyagi forrásai, valamint a központi normatíva hiánya miatt a szinterek létrejötte, működése elsősorban a rendelkezésre álló pályázati lehetőségeken, illetve azok kihasználásán múlik. Komoly problémának gondoljuk azoknak a szakembereknek a hiányát, akik képesek a roma közösségi házak vezetésére, fenntartására, illetve pályázatírásra és a projektek lebonyolítására. A vizsgálatban megválaszolendő kérdés, hogy adott településen mitől függ egy roma közösségi szintér létrejötte. Kik finanszírozzák és miért a szintereket, mi határozza meg a finanszírozás mértékét, mennyiségét, körét, folyamatosságát? A kapott eredmények – reményeink szerint – megfelelően reprezentálják majd a roma szervezetek, intézmények, közösségek véleményét is.

A szervezet vizsgálatánál figyelemmel kísérjük a szinterek szervezeti változásait, tanulmányozzuk a humán erőforrást és az infrastrukturális ellátottságot. Elemezzük a fenntartó szervezeteket is (CKÖ, roma civil szervezetek, egyház, települési önkormányzat). Úgy gondoljuk, az elmúlt évtizedek meghatározó szempontja a takarékoság, a költségvetési egyensúly fenntartása és az előirányzatokon belüli gazdálkodás biztosítása, sőt, nem egy esetben a túlélés volt. Vizsgálatunk arra is irányul, hogy megtudjuk a roma közösségi házak finanszírozásának mibenlétét, jelenlegi állapotát, mennyiségét, folyamatosságát, okszerűségét, minőségét. Lehetőség szerint rá fogunk kérdezni a házak megszűnésének okaira is a roma közösségi házak számának vizsgálatánál.

A tevékenység szempontjából vizsgálati kérdés lesz, hogy a hagyományos kultúraközvetítés és a társadalmi integrációt segítő szolgáltatások aránya hogyan változott az elmúlt tíz évben. Milyen új elemekkel bővült a tevékenység, milyen tevékenységek gyengültek meg az elmúlt időszakban. Dolgozatunkban szeretnénk bizonyítani azt is, hogy a megerősödő formális, nem formális képzések, az informális tanulás módozatai, valamint az intézményrendszerben működő roma művelődő közösségek maguk is társadalmi tőkét jelentenek, illetve fontos szerepet játszanak annak fejlesztésében. A finanszírozást tekintve, ahogyan más kulturális területeket, a roma közösségi házak működését is, napjainkban elsősorban a forráshiányos gazdálkodás, a takarékoság és a hatékonyság szempontjai határozzák meg. Ez alapvetően determinálja a tevékenységet és a mindezekhez igazodó szervezeti formákat is. A kutatásban vizsgálni fogjuk a támogatások alakulását, a projekteket és azok költségvetését. Vizsgálati célunk lesz, hogy a támogatások révén megvalósult projektek mennyire szolgálják a társadalmi integrációt. Vizsgálni tervezzük továbbá a támogatók és a roma közösségi házak pénzügyi stratégiáit.

Hipotéziseinket kutatásunk során kérdőíves felméréssel vizsgáljuk a 2013–2014-es évek folyamán. A kutatás módszertani alapja hasonlít a 2001. évi, korábban hivatkozott kutatáséhoz. A kutatás alkalmával információkat, adatokat gyűjtünk a 2001-ben vizsgált 78 roma közösségi ház szervezetéről, finanszírozásáról és tevékenységéről, amelyeket azután összevetünk a 2001. évi adatokkal. A kérdőív több részből áll majd: a szervezetekről, fenntartókról, a személyi és infrastrukturális ellátottságról, a tevékenységről, a finanszírozásról ad képet a vizsgált években. A kérdőíveket a fenntartó szervezetek vezetőivel, illetve a házakban dolgozó felelős munkatársakkal, polgármesterekkel, civil egyesületek vezetőivel, egyházi vezetőkkel tervezzük kitölteni. A kérdőívek mellé interjúvázlatot is készítünk, amely a kérdőíves adatgyűjtést egészíti ki. Az interjúk elsősorban a kulturális szakemberek meglétére, szükségességére, a társadalmi tőke jelenlétére, a társadalmi integrációs folyamatokra, illetve a helyi sajátosságokra koncentrálnak. A kérdőív és az interjú összeállítását az elméleti vonatkozásokra építve készítjük el, majd a vizsgált szervezeteket levélben értesítve, kérdezőbiztosok segítségével kívánjuk minél nagyobb arányban és hatékonysággal a megcélzott kört felmérni. A kutatás eredményeinek SPSS adatbázis segítségével történő elemzésekor törekszünk arra, hogy a fenti hipotézisek mentén, intézményi tipológiákat alkossunk a jelenlegi roma közösségi házakon belül. A nyitott kérdéseket Excel táblában foglaljuk össze, így a kódolás után a statisztikai elemzés számára is elérhetővé tesszük. A kérdezők az interjúkat legépelik, majd rövid összefoglalót készítenek róluk. A kutatás térdimenziója országos, az idődimenziója pedig terveink szerint a 2001–2013. közötti folyamatok empirikus vizsgálatára épül.

Irodalom

Bárdos Jenő 2012: A zene felemel... és megtart. A Snétberger Zenei Tehetség Központ mint pedagógiai kihívás és iskolakíséret. *Társadalmi együttélés*. 2012. 3. sz.

http://www.tarsadalmiegyutteles.hu/id-56-tarsadalmi_egyutteles_2012_3_szam_bardos.html
2013-09-11.22.30. 10.07. 8.32

Bindorffer Györgyi 2012: Az informális családi és formális politikai tér szerepe a roma identitás alakulásában. *Társadalmi együttélés*. 2012. 4. sz.
http://www.tarsadalmiegyutteles.hu/id-72-tarsadalmi_egyutteles_2012_4_szam_bindor.html
2013-09-13 8.47.

Hanák Zsuzsanna 2012: A pedagógus családdal végzett munkájának szerepe a romák társadalmi integrációjában. *Társadalmi Együttélés*. 2012. 3. sz.

http://www.tarsadalmiegyutteles.hu/id-56-tarsadalmi_egyutteles_2012_3_szam_bardos.html
[2013](#)

Kállai Ernő 2010: *A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának jelentése a kisebbségi kulturális jogok érvényesülésének vizsgálatáról*.

<http://www.kisebbségiombudsman.hu/data/files/165788766.pdf>

Lukács György 2001a: *Roma közösségi házak Magyarországon. Kutatási beszámoló*. Budapest, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal.

Lukács György 2001b: *Beszámoló az USAID Roma Közösségi Központ programjairól.* Autonómia Alapítvány, Kézirat.

Varga Matild–Vercseg Ilona 2000: Roma közösségi ház vezetők képzése. *Parola*, 2000/ 2. sz. 3–6.

Jegyzetek

[1] Az USA Nemzetközi Fejlesztési Hivatala

[2] <http://nemzetisegek.bmknet.hu/index.php/cigany/cigany-kozmuvelodesi-intezmenyek/641-a-cigany-kisebbség-tevekenysegevel-foglalkozo-kozmuvelodesi-intezmenyek>. 2013-09-12. 14.41

[3] http://www.mmi.hu/romacult/link_cigany_szervezetek.htm 2012.12.04.14.50

[4] www.romapage.hu, www.romnet.hu, 2013-09-15. 17.07

Abstract

László Ponyi

Gipsy community houses in Hungary. An outline of a research plan and its precedents

This paper looks at gipsy community houses as part of network of the social cultural activity institutions, which on the one hand aim at spreading culture and on the other hand intend to help these minorities integrate into mainstream society.

The study also looks at research from previous years on gipsy community houses, different cultural and educational projects, and the various data basis of past and present research.

This paper talks about the research planned to be carried out in the years 2013–2014.



PONYI LÁSZLÓ

osztályvezető

Nemzeti Művelődési Intézet Stratégiai és Fejlesztési Főosztálya Hatósági Osztály

lponyi@gmail.com

Közművelődési szakértőként a települési és megyei önkormányzatok közművelődési feladatellátását vizsgálta mintegy 10 éven keresztül. Az Eszterházy Károly Főiskola Neveléstudományi Doktori Iskolájának egyéni tanrendes doktorandusza, igazgatásszervező, történelem, filozófia szakos tanár, művelődésszervező. Két évtizede oktat a felsőoktatásban. A Közművelődési Akkreditációs Bizottság tagja. Kutatási területe: kultúra és közigazgatás, kultúrpolitika, a közművelődés változásai a rendszerváltást követően, roma közösségi házak és hatásuk a társadalmi integrációra Magyarországon.